

Boekbespreking

Engels-Afrikaans Oseanologiewoordeboek / English-Afrikaans Dictionary of Oceanology

Saamgestel deur Johann R.E. Lutjeharms

Die Afrikaans- en Engelssprekende wetenskaplikes en publiek wat op een of ander wyse met en op die see werk, het die voorreg om die eerste tweetalige woordeboek in oseanologie te verwelkom. In 'n veeltalige land soos Suid-Afrika is woordeboeke, insluitende vakwoordeboeke, wat die vlak en kwaliteit van kommunikasie tussen twee of meer taalgroepe bevorder, onontbeerlik. Om mekaar te kan verstaan, is 'n voorvereiste vir saambestaan.

Oseanologie is 'n goed gevestigde studie- en werksveld in Suid-Afrika. Dit is 'n tipiese interdisiplinêre vakgebied wat benewens sy eie terminologie, ook ander tradisionele studievelds insluit. In die verband dek oseanologie 'n buitengewone aantal verwante vakgebiede of dele daarvan, insluitende oseanografie (fisies, chemies, biologies), mariene biologie (plantkunde, dierkunde) geologie, waterboukunde (kus-ingenieurswese), skeepsbou, skeepsapparaat, navigasie, besoedeling, weerkunde, klimatologie, yskunde e.s.m. Dit is dus heelwat meer omvattend en verwickeld as die meer "suiwer" vakgebiede. Vir sekere van hierdie "suiwer" vakgebiede soos chemie, fisika, plantkunde, dierkunde en wiskunde bestaan daar gelukkig reeds tweetalige woordeboeke of dele daarvan wat reeds groot bydraes gemaak het tot die vaktaalkommunikasie tussen Afrikaans- en Engelssprekendes. Tot en met hierdie publikasie was daar geen ander woordeboek wat hierdie vaktaalfunksie vir oseanologie kon verrig nie. Die leemte is met hierdie publikasie op 'n netjiese en geloofwaardige wyse deur Johann Lutjeharms gevul en hy verdien ons dank, waardering en gelukwensing met hierdie woordeboek.

Daar is 'n paar ander aspekte wat hierdie woordeboek uniek maak:

- Dit is deur een persoon en nie soos gebruiklik deur 'n komitee saamgestel nie. Die feit dat die samesteller 'n wetenskaplike van wêreldformaat is, wat reeds omvattend in Engels en Afrikaans gepubliseer het, gee die nodige geloofwaardigheid aan die eindproduk.
- Die woordeboek bevat ongeveer 30 000 woorde en woordkombinasies en is spesifiek en doelgerig op die Suid-Afrikaanse gebruiker afgestem. Oor 'n periode van ongeveer 20 jaar is die gebruik van vakterme by Suid-Afrikaanse kongresse, werkseminare, vergaderings en ander geleenthede waar oseanoloë bymekaar gekom het, opgeskrywe, statisties ontleed en gebruikbehoefes in die verskillende vakvertakings bepaal. Van die idees het alreeds in 1983 beslag gekry met 'n publikasie deur die samesteller in die *Suid-Afrikaanse Tydskrif*

vir Natuurwetenskap en Tegnologie met die titel: "Ontwikkeling van 'n Afrikaanse vaktaal vir die oseanologie". Besluite oor die opneem al dan nie van woorde en begrippe is grootliks op die basis van hierdie sosiolinguistiese studie in die klein, bepaal. Dit is, sover my kennis strek, 'n unieke en oorspronklike manier om aan die verwagtinge van die gebruiker te voldoen. Hy slaag effektief daarin om die woordeboek gebruikersvriendelik te maak.

- Hierdie klem op gebruikersvriendelikheid, word verder ondersteun deur, waar nodig, die woordgebruik in verskillende vakgebiede, sowel as die konteks waarin dit gebruik word asook kruisverwysings, aan te dui. Soos te wagte, kom sekere woordkombinasies voor met spesifieke betekenis wat dit nie buite die vakgebied het nie. Hierdie kombinasies is in al hul onderdele alfabeties opgeneem sodat die minder kundige dit die eerste keer sonder moeite sal kan vind. Hierdie benadering verklaar waarom die aandagtige leser af en toe herhalings sal raaklees. Dit verhoog egter die bruikbaarheid van die woordeboek en is daarom aanvaarbaar, al het dit die boek dikker gemaak.

Die noukeurigheid waarmee die woordeboek saamgestel is, verdien nie alleen 'n pluimpie nie, maar wek ook vertroue by die gebruiker dat geen moeite ontsien is om dit korrek en foutvry aan te bied nie.

Die voorwoord en toeligtig wat op die eerste paar bladsye van die boek in Afrikaans en Engels aangebied word, gee addisionele agtergrond aan die gebruiker. Dit is essensiële leesstof vir die effektiewe benutting van die boek.

Die opstel van so 'n woordeboek oor meer as twee dekades heen is slegs moontlik as die opsteller 'n besondere toegewydheid vir sy vak en sy taal het. Wetenskaplikes met so 'n ingesteldheid, is 'n bate vir hul taal en vakgebied. Ek vertrou dat hierdie woordeboek ook as inspirasie sal dien vir Afrikaanssprekendes van ander vakgebiede asook sprekers van die ander inheemse tale om dieselfde liefdesdiens vir hul taal en vakgebied te lewer. Vaktaalwoordeboeke kan die basis vorm vir die ontwikkeling van 'n werklike veeltalige land.

Pharos Woordeboeke en hul personeel wat betrokke is, moet gelukgewens word met 'n puik publikasie. Teen R175 is dit 'n winskopie.

Theunis Erasmus

